

משך חכמה פרשת נשא פרק ה פסוק יט

(יט) אם לא שכב איש אותך וכו' הנקי ממי המרים המאריים האלה. יתכן על פי מה דתנן בתוספתא במסכת סוטה (פרק ב, ד): ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר, מה תלמוד לומר "ואמרה האשה אמן אמן", ראויה היתה זו לבא עליה פורענויות גדולות מאלו משום שהביאה עצמה לידי ספק זה, אלא שניקל ניוולה, שנאמר "ונקתה" - נקתה מכל הפורענויות הראויות לבא עליה. פירוש, שאף אם טהורה היא, ראויה ליסורין על מה שנסתרה עם האיש והכניסה עצמה לספק זה [וכמו דבאמת סבר בן עזאי כן בספרי על קרא ד"האשה ההיא תשא את עונה" (פסוק לא) - אפילו טהורה, יעויין שם, ובפרק ג' מירושלמי הלכה ה יעויין שם בשם ר' שמעון בן אלעזר, וצריך עיון]. רק שמה שהיא מתבזה ומתנוולת ושונה מים המרים המאריים, כל אלה גורמים שתהיה מכופרת, ובזה תנוקה מעון. ולכך כתוב "ונקתה האשה ונזרעה זרע", שתנוקה מעון. זה שאמר קרא "אם לא שכב איש אותך" וכו' - אף שחטאת בזה שהסתרת עצמך והוצאת עליך שם רע וגרמת להיחמק שם שמים, בכל זאת - "הינקי ממי המרים המאריים וכו'", משתייתם. אז תנקי מן החטא, ששתייתם ינקו אותך ויכופר עונך לפני אבינו שבשמים:

הנקי. (תהי נקיה), כמו "ומות בהר" (דברים לב, נ), ראב"ע. כי בלשון ציווי שתנוקה לא שייך, ואולם שמה דרשו התקן עצמך לצרכי מיתה. ובזה יבואר הספרי (פיסקא סא): ר' ישמעאל אומר, בתחילה מודיעה כוחן של מים המרים (אומר לה: בתי, המים המרים האלו למה הן דומים? לסם יבש הניתן על בשר חי ואין מזיקו. כשהוא מוצא מכה מתחיל לחלחל). אף את, אם טהורה את - שתי, ואל תמנעי, ואם טמאה את הנקי ממי המרים המאריים האלה (עכ"ל הספרי). שמפרש "אם לא שכב איש אותך" - שתי ואל תימנעי. אבל "אם נטמאת" (פסוק כ), תני תודה שנטמאת וחטאת, והנקי עצמך ממי המרים המאריים האלה, שלא תשתה אותם. וכמו 'פלוני יצא נקי'. וכמו נקי עצמך וכו' כתובות פז. וכאן נקי עצמך בהודאתך.

ובזה מבואר דברי הגמרא בקידושין (סב, א) דפריך דלא כפל תנאו, ואמר ר' תנחום: "הנקי" כתיב, בלשון ציווי נוכח לנקבה, ואיך שייך זה על דבר הפועל מאליו?! ועל כרחין דכמו הספרי, דאם טמאה את, סופך ליחנק ממי המרים האלה, לכן תנקי עצמך מהמים שלא לשתותם, וזה ברור.

כבר נתבאר באור שמח בפרק יח מהלכות איסורי ביאה (הלכה י ד"ה והנה מה שכתבו תוספות) דכל זמן שלא שתתה הוי רגלים לדבר, דמדנסתרה עם מי שהבעל קינא לה, דזנתה. אבל כי שתתה, אף דיכול להיות דהזכות תולה או דבר אחר, בכל זאת מותרת לבעלה, דהרגלים (לדבר) בטל, דמדשתתה ולא מירתתה, בטל הרגליים לדבר, ותו מוקי לה אחזקת כשרות ומותרת לבעלה. יעויין שם דברי נועם. לכן כתבה תורה (פסוק יט) "והשביע אותה הכהן, אם לא שכב איש אותך וכו'", (פסוק כ) ואת כי שטית תחת אישך וכו'", כתוב "כי", אשר בכל מקום הוא "כאשר", ולא כתוב "אם", דרגליים לדבר דזנתה עמו. רק שלא זנתה הוא ענין מקרי, לכן כתב "אם לא שכב איש וכו'". אבל אחר השתיה ששתתה, כתוב (פסוק כז) "והיתה אם נטמאה", (פסוק כח) "ואם לא נטמאה" שהספק שקול ומוקי לה אחזקת כשרות.